

قرآن و احادیث درباره حضرت عیسی مسیح (ع) چه گفته‌اند؟

توجه قرآن به ادیان الهی از جمله مسیحیت و داستان زندگی حضرت عیسی مسیح (ع) و مادرش حضرت مریم (س) نشان دهنده جایگاه ادیان الهی و ابراهیمی در دین مبین اسلام است

توجه قرآن به ادیان الهی از جمله مسیحیت و داستان زندگی حضرت عیسی مسیح (ع) و مادرش حضرت مریم (س) نشان دهنده جایگاه ادیان الهی و ابراهیمی در دین مبین اسلام است

خبرگزاری مهر - گروه دین و اندیشه - سیده فاطمه سادات کیایی: توجه قرآن به ادیان الهی از جمله مسیحیت و داستان زندگی حضرت عیسی مسیح (ع) و مادرش حضرت مریم (س) نشان دهنده جایگاه ادیان الهی و ابراهیمی در دین مبین اسلام است و حکایت از ضرورت عبرت آموزی از سرگذشت پیروان ادیان الهی دارد. حضرت مریم (س) در نزد مسلمانان به عنوان ۴ بانوی برگزیده در میان زنان عالم شناخته می شود و سوره ای از قرآن به نام ایشان نامگذاری شده است. قرآن کریم در دوازده سوره و ۳۴ آیه از ایشان نام برده است. به گونه ای که بیشترین اسمی که در رابطه با زنان در قرآن کریم آمده است نام حضرت مریم (س) است. از حضرت مریم (س) در قرآن کریم به عنوان صدیقه یاد شده است و همچنین در سوره آل عمران اشاره ای به ارتباط ایشان با ملائکه شده است و لذا به آن زن با فضیلت، محدّثه نیز گفته می شود. ایشان روزها روزه می گرفت و شب ها شب زنده داری می نمودند. در رابطه با تولد حضرت عیسی (ع) آیات زیادی در قرآن کریم است.

معنای نام حضرت عیسی مسیح

نام مبارک این پیامبر بزرگ به عنوان عیسی (ع) ۲۵ بار در سوره های مختلف قرآن کریم ذکر شده است از جمله در سوره های بقره، آل عمران، انعام، توبه، مریم، مؤمنون، احزاب، شوری و غیره و واژه مسیح نیز یازده بار در قرآن مورد استفاده قرار گرفته است.

علت اینکه به حضرت مسیح می گویند، این است که این کلمه از مسح به معنی کشیده گرفته شده است و این پیامبر با کشیدن دست بر بدن افراد بیمار، آنان را شفا می داد. گاهی گفته می شود مسیح به معنای ممسوح، یعنی شستشو شده از گناه، یا فرا گرفته شده به یمن و برکت است. و یا مسیح لغت عبری الاصل و مشتق از مسح است و یهود به موجب تورات، اشیای مقدس را با روغنی مخصوص و تشریفاتی خاص مسح می کردند و عده ای هم او را به خاطر عصمت و طهارت و پاکی اش مسیح نامیده اند. کلمه عیسی نیز از یسوع گرفته شده و به معنای نجات دهنده است.

سرگذشت حضرت عیسی در قرآن

سرگذشت حضرت مسیح (ع) در ۱۵ سوره و ۹۳ آیه از قرآن آمده است که با عنوان های عیسی بن مریم ۱۶ بار و ابن مریم ۱۷ بار و مسیح ۱۱ بار یاد شده است. در قرآن کریم توصیف های بسیاری درباره حضرت مسیح (ع) به کار رفته است که حکایت از جایگاه ویژه ایشان نزد خداوند متعال دارد. عیسی مسیح جایگاه بسیار والا و متمایزی با دیگر پیامبران دارد.

دیدگاه قرآن درباره زندگانی مریم (ع) در برخی موارد برخلاف گفته های تورات و حتی انجیل است. در مقاله ای که خلیل حقیقی آن را نگاشته است اشارات قرآن درباره حضرت مریم و عیسی مسیح را به تفسیر جمع آوری کرده است. در این تحقیق آمده است که از نظر قرآن همسر عمران گفت: اِذَا قَالَتْ امْرَأَتُ عِمْرَانَ رَبِّ انِّی نَذَرْتُ لَكَ مَا فِی بَطْنِی مُحَرَّرًا فَتَقَبَّلْ مِنِّی اَنْتَ سَمِیعُ عَلِیم. یعنی: پروردگارا من آنچه را در شکم، دارم نذر کردم که آزاد از هر قید و بند در خدمت تو باشد از من بپذیر که تو شنوای دانایی. و لما وضعتها قالت رب انِّی وضعتها اثئی و الله اعلم بما وضعت و لیس الذکر کالانثی وانی سميتها مریم و انِّی اعیدها بک و ذریتها من الشیطن الرجیم یعنی او چون فرزندش را بزاد، گفت پروردگارا من دختر زاده ام و خدا بهتر می داند که او چه زاده بود و پسر مانند دختر نیست و من او را مریم نام نهادم و او و فرزندش را از شر شیطان مطرود به پناه تو می آورم»

با توجه به اینکه تولد مریم (ع) از دید قرآن یک حادثه الهی و برای پرورش پسری است که خود سرمنشاء تحولات می گردد اما این شخص پاکدامن تحت تربیت و سرپرستی و کمک های خدا قرار می گیرد و در مورد مریم (ع) آمده است که: فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولِ حَسَنٍ وَ انَّبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا وَ کَفَّلَهَا زَکَرِیَّا کَلَمَا دَخَلَ عَلَیْهَا زَکَرِیَّا الْمِحْرَابَ وَ جَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا قَالَ یَمْرِیمُ اَنْتِ لَکَ هَذَا قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللّهِ اِنَّ اللّهِ یَرْزُقُ مَنْ یَشَاءُ بِغَیْرِ حِسَابٍ، یعنی: «آنگاه پروردگارش او را هر چه نیک تر پذیرفت و به نیکی پرورش داد زکریا را به سرپرستی او برگماشت، هرگاه که زکریا در آن غرفه بر او وارد می شد. می دید که نزد او رزق و روزی است و می گفت ای مریم

اینها از کجا برائت آمده است؟ مریم می گفت آن از نزد خداوند است؛ خدا هرکس را که بخواهد بی حساب روزی می می بخشد»

توجه ویژه خداوند به حضرت مریم

مریم (ع) با این اوصاف از بدو وجود تا زمانی که سرپرستی حضرت عیسی مسیح (ع) را بر عهده گرفت تحت توجهات خداوند بود، اما علی رغم آنکه مردم روزگار او از زمان رحلت حضرت یعقوب (ع) به او قول دادند و ام کنتم شهدا از حضر یعقوب الموت از قال لبنیه ما تعبدون من بعدی قالوا نعبد الهک واله أ ابانک ابراهیم و اسمعیل و اسحق الهأ واحداً و نحن له مسلمون یعنی که مگر شما شاهد بودید که چون مرگ یعقوب فرا رسید به پسرانش گفت پس از...; من چه می پرستید و گفتند خدای ترا و خدای نیاکانت ابراهیم اسماعیل اسحاق را که خدای یگانه است رامی پرستیم و ما فرمانبردار او هستیم.» اما مردم راه فساد و پیمان شکنی را پیشه خود کردند و به همین علت مشیت خدا به حمایت حضرت مریم (س) و انتخاب پیامبرانی مانند حضرت عیسی (ع) و دیگران برای رسالت آنها انجامید، اما جامعه بنی اسرائیل برخلاف آنچه قرآن تصریح کرده است که با خدا پیمان بسته بودند و کوه طور شاید به عنوان شاهد نیز بر فراز آنها برافراشته شده بود و در پاسخ درخواست های خدا گفتند شنیدیم، اما سرپیچی کرده و با دلی کفر آلود مهر گوساله در سرشته شد.

و آمده است که او اذا اخذنا ميثقكم و رفعنا فوقكم الطور خذوا ما اتينكم بقوة و اسمعوا قالوا سمعنا و عصينا و اشربوا فی قلوبهم العجل بكفرهم قل بشسما یا مكرم به ايمنكم ان كنتم مؤمنين یعنی، بگو اگر مؤمن باشید چه بد است آنچه ایمان شما به آن فرمان می دهد. اما باز راه فساد در پیش گرفتند ولی در این زمان دو حادثه مهم به وقوع پیوست اول اینکه برحسب درخواست زکریا از خدا، وی دعا نموده و و لقد ارسلنا رسلاً من قبلك و جعلنا لهم أزواجاً و ذرية و ما كان لرسول ان ياتي بأیه الا باذن الله لكل اجل كتاب یعنی: و پیش از تو پیامبرانی فرستاده ایم همسران و فرزندان به آنان بخشیده ایم و هیچ پیامبری را نرسد که معجزه ای جز به اذن الهی بیاورد. هر اجلی...; معین است.

او در حالی که در محراب به نماز ایستاده به بود فنادته الملائكة و هو قائم یصلی فی المحراب ان الله یشرك بیحیی مصداقاً بکلمه من الله و سیدا و حضوراً و نبیاً من الصالحین، یعنی: فرشتگان ندایش دادند که خداوند تو را به فرزندی به نام یحیی بشارت می دهد که گواهی دهنده بر حقانیت کلمه الله (عیسی بن مریم) و مهتر و خویشتن دار و پیامبری از شایستگان است.

معجزات حضرت مریم (س) و حضرت عیسی (ع)

بعد از انتخاب مریم (ع) و تصریح قرآن مبنی بر عدم وجود همسر برای وی علی رغم متون تحریف شده مسیحیت و یهود او به شدت نگران سرنوشت خود و آینده بود، قرآن آورده است، واذکر فی الکتب مریم از انتبذت من اهل ها مکاناً شرقیاً یعنی از مریم یاد کن که آنگاه از خاندان خویش در گوشه ای شرقی کناره گرفت فاتخذت من دونهم حجاباً فارسلنا الیها روحنا فتمثل لها بشراً سوياً، یعنی: و از آنان پنهان شد؛ آنگاه روح خویش (جبرئیل) را به سوی او فرستادیم که به صورت انسانی معتدل به دیده او درآمده قرآن.

امام صادق علیه السلام می فرمایند که حضرت عیسی بن مریم گفت: بیماران را طبابت کردم و به اذن خدا آنان را درمان کردم، کوران مادر زاد و مبتلایان به پیسی را به اذن خدا بهبود بخشیدم، و مردگان را به اذن خدا زنده کردم، اما احمق را نتوانستم اصلاح کنم

مریم گفت: قالت انی اعوذ بالرحمن منك ان كنت تقیاً یعنی.... گفت من از تو اگر پرهیزکار باشی به خدای رحمان پناه میبرم. گفت: «قال انما انا رسول ربک لاهب لك علم زکیاً» یعنی «من فقط فرستاده پروردگارت هستم تا به تو پسری پاکیزه بخشم» قالت انی یکون لی علم و لم یمسنی بشرو لم اکن بغیاً، یعنی: «گفت چگونه مرا پسری باشد و حال آنکه هیچ بشری به من دست نزده است و من پلیدکار نبوده ام» قال کذالك قال ربک هو علی هین و لنجعله ابه للناس و رحمة منا و کان امرأ مقضیاً، یعنی: ه گفت همین است پروردگارت فرموده آن کار بر من آسان است تا او را پدیده شگرفی برای مردم قرار دهیم و رحمتی از ما است و کاری انجام یافتنی است. فحملته فانتبذت به مکاناً قصباء یعنی سپس (مریم) به او باردار شد و با او در جایی دور دست کناره گرفت. آنگاه، فاء جاءها المخاض إلی جذع النخلة قالت یلینتی مت قبل هذا وکنت نسیاً منسباً، یعنی: درد زایمان او را به پناه تنه درخت خرمایی کشانید. گفت ای کاش پیش از این مرده بودم و از یاد رفته بودم و فراموش شده بودم»

فنادتها من تحتها الا تحزنی قد جعل ربک تحلک سریاً، یعنی از فرودست او را ندا داد که اندوهگین مباش پروردگارت از فرودست تو جویباری روان کرده است. چون درد زایمان بر مریم سخت گرفت، آمده است و او هری الیک بجذع النخلة تساقط علیک رطباً جنباً، یعنی: تنه درخت خرما را به سوی خود تکان بده تا بر تو رطب تازه چیده فرو ریزد. فکلی و اشربی و قری عیناً فاما ترین من البشر أهداً فقولی انی نذرت للرحمن صوماً فلن اکلم الیوم انسیا یعنی: پس بخور و بیاشام و دیده روشن دار آنگاه اگر انسانی را دیدی

بگو برای خداوند رحمان روزه گرفته ام و هرگز امروز با هیچ انسانی سخن نمی گویم.

سلام خداوند بر حضرت عیسی

پس او را برداشت و به نزد قومش آورد، فانت به قوم ها تحمله قالوا یمریم لقد جنت شیئاً فریاً، یعنی: گفتند ای مریم کار شگرفی پیش آوردی «یا اخت هرون ماکان ابوک امرأ سو و ما کانت امک بغیاء» یعنی: ای خواهر هارون نه پدرت مردی نابکار و نه مادرت پلیدکار بوده آنگاه به او اشاره کرد فاشارت الیه قالوا کیف تکلم من کان فی المهد صبیا، یعنی: گفتند چگونه با کودکی که در گهواره است سخن بگوییم.

(نوزاد به سخن درآمد) و قال انی عبد الله أتئی الکتب و جعلنی نبیاء یعنی: گفت من بنده خداوندم که به من کتاب آسمانی داده است و مرا پیامبر گردانیده است. وجعلنی مبارکاً این ما کنت و اوصتی بالصلاة والزکوة مادمت حباه یعنی در هر جا که باشم مبارک گردانیده و مرا مادام که زنده باشم به نماز و زکات سفارش فرموده است و «برا بولدنی و لم یجعلنی جباراً شقیاء یعنی: و نیز مرا در حق مادرم نیکوکار گردانده و مرا زورگوی سخت دل نگردانده است» او السلم علی یوم ولدت و یوم اموت و یوم ابعث حیاه یعنی سلام او بر من در روزی که زادم و در روزی که در گذرم و روزی که زنده برانگیخته شوم، درود باد. ذلک عیسی ابن مریم قول الحق الذی فیه یمترونها، یعنی: این است عیسی بن مریم این سخن راست که آنان در آن شک و شبهه دارند. ما کان الله ان یتخذ من ولد سبخنه اذا فضی امرأفانما یقول له کن فیکون یعنی: سزاوار نیست که خداوندی فرزندی برگیرد او منزّه است آنگاه که کاری را مقرر فرماید فقط به آن می گوید موجود شو بی درنگ موجود می شود.

احادیث حضرت عیسی علیه السلام

در منابع حدیثی اسلامی، احادیث زیادی از حضرت عیسی مسیح (ع) نقل شده است. از آن جمله می توان به موارد زیر اشاره کرد:

حضرت عیسی علیه السلام: طوبی للمصلحین بین الناس، اولئک هم المقربون یوم القیامة؛

حضرت عیسی علیه السلام: خوشا به حال اصلاح کنندگان میان مردم؛ اینان در روز قیامت مقربان اند. [۱]

امام صادق علیه السلام: اجتمع الحواریون إلی عیسی ع فقالوا له یا معیّم الخیر أرشدنا فقال لهم إنّ موسی کلیم الله ع أمرکم أنّ لا تخلّفوا یالله تبارک و تعالی کاذبین و أنّا أمرکم أنّ لا تخلّفوا یالله کاذبین و لا صادقین.

حواریون کنار حضرت عیسی علیه السلام جمع شدند و عرض کردند ای آموزگار نیکی [ها] ما را هدایت فرما پس آن حضرت فرمود: موسای کلیم الله علیه السلام به شما امر کرد که به خدای متعال قسم دروغ نخورید. و من به شما امر می کنم که چه راست و چه دروغ، به خدای متعال قسم دروغ نخورید. [۲]

عنّ المسيح علیہ السلام قال: إنّ موسی نبیّ الله ع أمرکم أنّ لا تزّنوا و أنّا أمرکم أنّ لا تحدّثوا أنفسکم یالزّنا قصلاً عنّ أنّ تزّنوا فإنّ من حدّث نفسه یالزّنا کان کمن أوقد فی بیت مرقوق فأفسد الترابق الدخان و إنّ لم یحترق البیت

حضرت عیسی علیه السلام فرمود: موسی بن عمران به شما امر کرد که زنا نکنید و من به شما امر می کنم که فکر زنا را در خاطر نیاورید چه رسد به عمل زنا زیرا آنکه فکر زنا کند مانند کسی است که در عمارت زیبا و مزینی آتش روشن کند دودهای تیره آتش زیباییهای عمارت را خراب می کند اگر چه عمارت آتش نگیرد یعنی فکر گناه خواه ناخواه در قلب مردم تیرگی ایجاد می کند و به صفا و پاکی دل آنها ضربه می زند گر چه مرتکب آن گناه نشوند. [۳]

عنّ أبی عبد الله علیه السلام قال: مرّ عیسی ابن مریم [علیهما السلام] علی قوم ینکون فقال ما ینبکی هؤلاء فقیل ینکون علی دویهم قال قلیدعوها یغفر لهم.

امام صادق علیه السلام فرمود: حضرت عیسی علیه السلام عده ای را دید که گریه می کردند. پرسید که چرا گریه می کنند. جواب دادند که بر گناهانشان می گریند. آن حضرت علیه السلام فرمودند: اگر آن گناهان را ترک نمایند، آمرزیده می شوند. [۴]

مرّ عیسی ابن مریم یقبر یعدّب صاحبه ثمّ مرّ به من قایل فإذا هو لیس یعدّب فقال یا ربّ مررت بهذا القبر عامّ أول و هو یعدّب و مررت به العامّ و هو لیس یعدّب فأوحی الله جلّ جلاله إلیه یا روح الله قد أدرك له ولد صالح فأصلح طریقاً و أوی یتیم فغفرت له یمّا

امام صادق (ع) از پدرش از پدرانش (ع) نقل کرده که رسول خدا (ص) فرمود: روزی حضرت عیسی (ع) سر قبری رسید که صاحبش در عذاب بود. سال بعد دوباره سر آن قبر آمد اما دید که صاحبش در عذاب نیست. عرض کرد: خداوند سال گذشته بر این قبر برخوردیم صاحبش معذب است ولی امسال که آمده ام می بینم معذب نیست. علت این امر چیست؟ خداوند به حضرت عیسی وحی فرمود: ای روح الله، فرزند این شخص بالغ شده و راه صالح را گرفت و به یتیمی جا داد. این است که من به خاطر عمل فرزندش از گناه این شخص صرف نظر کردم. [۵]

الإمامُ الصادقُ عليه السلام: أوحى الله إلى عيسى ابن مريم عليه السلام: اكْخُلْ عَيْنَيْكَ بِمِيلِ الْخَزَنِ إِذَا ضَحِكَ الْبَطَالُونَ.

امام صادق علیه السلام فرمود: خداوند به عیسی بن مریم علیه السلام وحی فرمود: آن گاه که هرزگان می خندند، تو با میل اندوه بر چشمانت سرمه بکش. [۶]

الإمامُ الصادقُ عليه السلام: إِنَّ عِيسَى بْنَ مَرْيَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: دَاوَيْتُ الْمَرْضَى فَشَفَيْتُهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ، وَ أُبْرَأْتُ الْأَكْمَةَ وَ الْأَبْرَصَ بِإِذْنِ اللَّهِ، وَ عَالَجْتُ الْمَوْتَى فَأَحْيَيْتُهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ، وَ عَالَجْتُ الْأَحْمَقَ فَلَمْ أَقْدِرْ عَلَى إِصْلَاحِهِ.

امام صادق علیه السلام: عیسی بن مریم گفت: بیماران را طبابت کردم و به اذن خدا آنان را درمان کردم، کوران مادر زاد و مبتلایان به پیسی را به اذن خدا بهبود بخشیدم، و مردگان را به اذن خدا زنده کردم، اما احمق را نتوانستم اصلاح کنم. [۷]

[۱] تحف العقول، ص ۵۰۱.

[۲] کافی ج ۵& rlm;۵۴۲& rlm;

[۳] کافی ج ۵& rlm;۵۴۲& rlm;

[۴] ثواب الأعمال و عقاب الأعمال ص ۱۳۴

[۵] وسایل الشیعة ج ۱۶ ص ۳۲۸ - الجواهر السنیه ص ۲۲۹

[۶] بحارالانوار: ۲/۷۱/۷۲

[۷] الاختصاص: ۲۲۱